

BİNBOĞALAR EFSANESİ (1971)

YAŞAR KEMAL (1923 – 2015)

Genel Bakış

1876 yılında Osmanlı Devleti'nin yürürlüğe koyduğu iskan politikası aracılığıyla özellikle Akdeniz coğrafyasında göçebe hayatı sürdüren Yörük obalarından vergi almak ve erkekleri askere almak hedeflenmiştir. Toros dağlarını (Binboğa dağları) mesken edinmiş olan birçok Türkmen aşireti devletin bu politikasına karşı çıkarak eski düzenlerini devam ettirmek istemiştir. Türkmen aşiretleri devletin silahlı güçleriyle karşı karşıya gelmiş ve zaman içinde çoğu Yörük obasının boyun eğmekten başka çaresi kalmamıştır. Fakat bütün baskılara rağmen birçok oba geleneksel yaşam biçimlerini sürdürmeye devam etmiş olsalar da yeni düzen içinde barınabilmeleri hayli zorlaşmıştır. Ömrünün büyük bir bölümünü Çukurova'da geçirmiş olan Kemal, yurt edinmekte zorlanan ve yerleştikleri her yerde yerli halkla mücadele eden Yörüklerle tanışmış, onların mücadelelerinde yanlarında olmaya çalışmıştır. Değişen dünya düzeniyle birlikte Anadolu halkı öz tarihine ve kültürüne sırt çevirmeye başlamıştır. Paranın tek insani değer haline geldiği yeni düzende Yörükler dışlanır ve toplumdan soyutlanır. Zaman içinde de neredeyse tamamen ortadan kaybolurlar. Yazarın söz konusu edilen eseri ilk olarak 1971 yılında *Cumhuriyet* gazetesinde tefrika edildikten sonra aynı yıl içinde kitap halinde yayımlanır. Anlatıda 1940 – 1950 yılları arasında Çukurova'da yurt edinebilecekleri bir arazi isteyen Karaçullu obasının varoluş mücadelesi anlatılır. Binboğalar Efsanesi toplamda yirmi dokuz bölümden oluşmaktadır.

Özet

Bütün göçbelerin yerleşik hayata geçmesini isteyen Osmanlı Devleti, 1876 yılında Akdeniz bölgesinde bulunan dağlara asker gönderir. Türkmen obalarıyla askerler arasında amansız bir mücadele başlar. Dağlara kaçmayı başarmış olan obalar eski geleneksel yaşantılarını devam ettirmeyi başarır. Aladağ'da konuşlanmış olan Karaçullu obası kışı geçirmek için Çukurova'ya inmek ister. Fakat yerleştikleri ormanlarda ormancılar onları bir türlü rahat bırakmaz. Köylerde yerleşebilecekleri hiçbir alan bulamazlar ve köylülerle sürekli çatışma yaşarlar. Bir arazi satın alıp oraya yerleşmek isteyen Yörükler, aynı zamanda kızlarını ağaların oğullarıyla evlendirip kısa süre de olsa yerleşebilecek araziler bulurlar. Fakat sevmedikleri erkeklerle evlenmek zorunda kalan her genç kız ya ağır bir hastalığa yakalanır ya da intihar eder. Karaçullu obası tek çare olarak atalar diyarı olarak kabul ettikleri Deliboğa höyüğüne yerleşmeye karar verirler. Fakat çıkarıcı ve fırsatçı yerleşimciler onları burada da rahat bırakmaz. Obanın mensupları son çare olarak Ceren'i Oktay Bey'le evlendirmeye karar verirler. Fakat Ceren Halil'e aşık olduğu için onunla evlenmeyi kabul etmez. Haydar Usta otuz yıldır üzerinde uğraşmış olduğu kılıcı bitirmiş ve bu kılıcı yörenin beylerinden birine hediye ederek arazi sahibi olabileceğini düşünür. Gitmiş olduğu hiçbir ağa onun kılıcıyla ilgilenmez. Son çare olarak İsmet Paşa'ya kılıcı hediye etmek ister fakat o da kılıçla ilgilenmez. Obasının yanına geri dönen Haydar Usta kılıcını işe yaramaz bir demir parçası haline getirdikten sonra hayatını kaybeder. Hiçbir umudu kalmamış olan oba oradan oraya savurulurken Ceren Oktay Bey'le evlenmeyi kabul eder. Oba kısa bir süre de olsa Oktay Bey'in arazisinde kalmayı başarır. Fakat Halil'in geri dönmesi üzerine Ceren onunla kaçır ve Karaçullu obası araziden atıldıkları için Aladağ'a geri dönmek zorunda kalırlar. Halil'le Ceren obaya geri döner. Oba, başlarına gelmiş olan felaketten dolayı Halil'i suçladıkları için onu öldürürler. Varoluş mücadelesi vermiş olan oba, umutsuzluk içinde yok olup gider.

Kişiler

Haydar Usta Karaçullu obasının en yaşlı ve saygın karakteri olarak Demirciler Ocağı'nın son temsilcisidir. Atalarından yadigar kalmış olan destansı kılıcın üzerinde otuz yılı aşkın bir süre çalışmış olan Haydar Usta, obasına bir kışlak bulabilmek için Çukurova'nın Yörük beylerine bu kılıcı hediye etmeyi amaçlamaktadır. Hayatını söz konusu kılıcı yapmak için harcamış olan Haydar Usta kılıcın karşılığında bir beyden ya da İsmet Paşa'dan kışlak alabileceğini düşünmektedir. Obasının

kurtuluşunu tamamen bu kılıca bağlamış ve soydaşlarını yaşatmak için bütün umutlarını kılıca bağlamıştır. Yaşadığı devrin insanlarını ve gerçekleşmekte olan siyasi değişimi anlamlandırmakta zorluk çeken Haydar Usta, Türkmen Yörüklerinin masalsi hayatlar yaşadıkları dönemleri özler.

Süleyman Kahya Karaçullu obasının kahyası olan karakter, yerleşebilecekleri bir arazi parçası bulabilmek için elinden gelen her şeyi yapar. Obayı yönlendirir ve diğerleri adına sözcülük yapar. Yörüklerin, yerleşik hayata geçmiş olan yozlaşmış toplum gibi insani değerlerini kaybetmediği sürece, varlıklarını sürdürebileceğine inanır. Özellikle Ceren'in Halil'e olan samimi aşkıyla kıvanç duyar ve bireysel çıkarı için Oktay Bey'le evlenmeye yanaşmamasına mutlu olur. Fakat diğer yandan obasını hayatta tutmak için zaman zaman kendisini kaybeder. Çaresizlik içinde Çukurova'nın yerlileriyle çatışır ve obayı bir arada tutmaya gayret gösterir.

Kerem Karaçullu obasının en genç karakteri olan Kerem, Haydar Usta'nın torunudur ve demirciler soyundan gelmektedir. Hıdrellez gecesi obası için kışlak ve yaylak dilemek yerine kendisi için bir şahin ister. Deli Aptullah onun için bir şahin yakalar ve böylece dileği gerçekleşir. Fakat bu şahin yüzünden başı süreklide derde girer. Şahin, dedesi tarafından bir onbaşıya verilir ve o günden itibaren Kerem'in tek derdi şahinini geri almak olur. Kerem, obayı oluşturan karakterlerin yaşamış olduğu içsel yozlaşmanın da temsilcilerinden biridir. Onun bencilliği obanın dağılmasına sebep olur.

Ceren Obanın dillere destan bir güzelliği olan genç kızı Halil'e aşıktır. Hasan Ağa'nın oğlu Oktay Bey, Ceren'in kendisiyle evlenmesi karşılığında oba için arazisinden yer tahsis edebileceğini söyler. Ceren Halil'den başka kimseyle evlenmeyeceğini ve aksi halde canına kıyacağını söyler. Ceren'in iç dünyasıyla ilgili yapılan betimlemeler, obanın içinde bulunduğu durumu yansıtmak konusunda hayli önemlidir. Birçok obalı onun Oktay Bey'le evlenmesini ister. Onun Oktay Bey'le evlenmesi sayesinde bütün oba kurtulacaktır. Ceren Halil'e duymuş olduğu aşktan dolayı büyük bedeller öder.

Halil Obanın beyi olan anlatı kişisi, Çukurova'daki köylülerle kışlak nedeniyle çıkmış olan bir kavga sonucunda bütün köyü yakar. Bunun sonucunda Halil dağa çıkmak zorunda kalır. Türkmen geleneklerini yaşatmaya çalışan Karaçullular, onun çadırına dokunmaz ve kondukları her yerde onun çadırını da kurarlar. Yıllarca dağlarda çatışmış olan Halil obasına özlem duyar. Ceren'in Oktay Bey'le nişanlandığını öğrendiğinde onun çiftliğine gelip Ceren'le kaçar. Aladağ'a konuşlanmış olan obanın yanına döndüklerinde bütün obalılar Halil'i suçlarlar. Bazı obalılar birlik olarak Halil'i öldürürler.

Anlatıda önemli rolleri olan diğer karakterlerin isimleri şunlardır: Oktay Bey, Binbaşı Ali Paşa, Derviş Bey, Hasan Ağa, Fethullah, Mustan, Resul, Selahattin, Nuri Onbaşı, Kel Musa, Müslüm, Hurşit Bey, Yeter, Köse Ali Ağa, İsmet İnönü, Deli Aptullah vd.

Öykü

Obanın Hıdrellezde Yerleşebilecekleri Arazi Dilemesi Demokrat Parti'nin iktidar olduğu 1950'li yıllarda, göçebe olarak yaşamlarını sürdüren obaların toprak sahibi olması konusunda ciddi sorunlar yaşanır. Yaz mevsimlerinde Aladağ'ın kovağına kış mevsimlerindeyse Çukurova'nın düzlüklerine yerleşen Karaçullu obası bu durumdan oldukça muzdariptir. Çukurova yerlileri tarafından sürekli itilip kakılırlar, hor görülürler ve yerleştikleri her yerden kovulurlar. Yerleşik hayata geçilmesiyle birlikte yüzyıllardır yaşatılan Yörük kültürü yozlaşmaya yüz tutmuştur. Obada yer alan her birey, obasının geleceğinden ziyade kendi gelecekleriyle ilgilenmeye başlamışlardır. Aydın'dan Çukurova'ya gelmiş olan Karaçullu obası varoluş mücadelesi vermektedir. Aylardan Mayıs'tır ve bahar mevsimi etkilerini göstermeye başlamıştır. Yörüklere göre Hıdrellez döneminde denizlerin ermişi İlyas'la karaların ermişi Hızır bir araya gelmektedir. Bütün oba Hıdrellez için toplanmış ve eski Yörük ritüelleri yerine getirilmeye başlanmıştır. 5 Mayıs gecesi gökteki iki yıldızın birleşmesiyle suların durulduğuna ve bu ana şahit olan kişinin dilediği her şeyin gerçekleştiğine inanılır. Haydar Usta bütün obayı toplayıp yıldızların buluşacağı anı herkesin gözlemesini ister. Buluşma anına şahit olan herkesin Aladağ'ında bir yaylak Çukurova'da bir kışlak dilemesini ister. Haydar Usta torunu Kerem'le birlikte Alagöz ırmağında sabahlayacaktır. Haydar Usta torununa söz konusu edilen inancı bütün detaylarıyla anlatır. "Kim ki gökyüzünde yıldızların birleştiğini görür, o anda ne isterse olur. Ama ne isterse". Haydar Usta'nın telkinleriyle Hızır'dan ne isteneceği kararlaştırılmıştır. Fakat Karaçullu obasının her ferdi şahsi sorunları için çözüm dilemeyi tercih eder. Kerem kendisi için bir şahin, Ceren Halil'e kavuşmayı, yaşlanmış olan Müslüm gençleşmeyi yani Lokman'ın ölümsüzlük çiçeğini koklamayı, Yeter on altı yıldır göremediği Yunus'a kavuşmayı ister. Yeryurt köylüleriyle girdiği çatışma sonucunda dağa çıkan Mustan Ceren'e kavuşmayı diler. Beklenen yıldız Haydar Usta ve diğerleri tarafından görülemezdir.

Fakat Kerem yıldızların birleşmesine şahit olmuş ve dilek tutmayı başarmıştır. Oba mensupları derin bir karamsarlık içindedir. Gittikleri her yerden kovulurlar ve ne yapacaklarını bilemez haldedirler. Haydar Usta obasına umut vermek adına, padişahlık döneminden kalma bir gelenek olan hediye karşılığında hediye almakla, İsmet Paşa'ya kılıç verip toprak alabileceğini düşünmektedir. O gece dağa çıkmış olan Mustan pusuya düşürülmüş ve Yeter intihar etmiştir.

Yörüklerin İskana Tabi Tutulması 1876 yılında Osmanlı Devleti, konargöçer yaşam tarzını devam ettiren Türkmen obalarıyla Çukurova'da savaşıyor. Devlet onlardan vergi almak ve erkekleri askere göndermek istemektedir. Buna karşı çıkan Türkmen obaları birleşip Osmanlı'ya karşı savaşırlar. Bu savaşta Türkmenlere Kozanoğlu liderlik eder. Lakin savaşı kaybeden Türkmenlerin birçoğu dağlara çekilir. Beş Mayıs gecesi Yörük ritüelleri yapılır ve Hızır'dan savaşı kazanmayı isterler. Savaştan çok az Türkmen canlı kurtulmayı başarır. Hayatta kalanların çoğu Osmanlı'nın isteklerini kabul eder ve diğerleri eski yaşam biçimlerini devam ettirirler. Geçmiş bir dönemde Haydar Usta'nın babası yapmış olduğu bir kılıçla toprak sahibi olmuştur. Haydar Usta da aynı yönteme başvurarak obasını toprak sahibi yapmayı amaçlar.

Haydar Usta'nın Kılıç Yapması ve Kışın Gelmesi Bahar ve yaz mevsimleri Aladağ'a konmuş Karaçullular için oldukça zor geçer. Ormanlıklar onların hayvanlarını kovalar ve çadırlarını bozar. Obabaşı Süleyman, kendilerine bir arazi verilmesi için sürekli Ankara'ya tel çeker. Jandarmalar da dağdaki eşkıyalar yüzünden onlara rahat yüzü göstermez. Haydar Usta yapmayı planladığı kılıcın malzemelerini almak için kasabaya iner. Kuyumcudan altın varak alıp dağa geri döner. Haydar Usta kış mevsimine kadar kılıcı bitirebilmek için gece gündüz çalışır. Obabaşı Süleyman Haydar Usta'ya dağı terk edeceklerini ve düze inmeleri gerektiğini haber verir. Haydar Usta ondan birkaç gün daha beklemesini ister. Süleyman Haydar Usta'nın yapacağı kılıcın bir işe yarayacağını düşünmemektedir. Müslüm ile Rüstem ona katılmazlar. Haydar Usta'nın çok iyi bir demirci olduğunu ve İsmet Paşa'nın yapılacak olan kılıçtan mutlaka etkileneceğini söylerler. Süleyman Haydar Usta'ya üç gün daha verir. Zaten gidebilecekleri bir yer de yoktur. Rüstem obanın akıllarına eski yurtlakları olan Akşamata gitmeyi önerir. Fakat Akşamata'nın tapusu Derviş Bey'e aittir. Derviş Bey hayli iyi niyetli bir karakter olsa da oğulları açgözlü ve çıkarıcıdır. Karaçullular Derviş Bey'in satılık arazisini satın almayı düşünürler. Lakin arazi için istenen meblağ ödeyemeyecekleri kadar fazladır. Bir an silah zoruyla arsaya almaya niyetlenmişler de hükümetten çekinirler. Onlarla baş edemeyeceklerini bilmektedirler. Hasan Ağa'nın oğlu Oktay Bey Ceren'le evlenmek istemiş ve bunun karşılığında Karaçullulara arazisinden yer vermeyi teklif etmiştir. Fakat Ceren Halil'e aşiktir ve Oktay Bey'le evlenmeyi reddeder. Karaçullular tanıdıkları yardımsever karakterleri düşünüp onlardan yardım istemeyi planlarlar. Çukurova'ya yerleşebilmenin bir yolu düşünülür.

Halil'in Ölüm Haberi ve Karaçulluların Dramı Halil'den vazgeçmemiş olan Ceren'i Oktay Bey'le evlendirebilmek için Kel Musa, Halil'i Mustan'a öldürtmeye karar verir. Kel Musa dağlarda Mustan'ı arar ve onu yarananmış bir vaziyette bulur. Kel Musa ona planını anlatır. Mustan Halil'i öldürmek istemese de başka çaresinin olmadığını bilmektedir. Kel Musa bir gün Halil'in kanlı gömleğiyle obaya döner. Halil'in anası ve diğerleri ağıtlar yakarlar. Ceren kendisini öldürmez lakin hayata ve bütün insanlara küser. Karaçulluların yurt edinebilmesi için birçok kız sevmedikleri toprak sahiplerine verilmiştir. Çoğu ya hastalıktan ölmüş ya da intihar etmiştir. Çukurova toprağının her karışı duvaklı genç gelin ölüleriyle doludur. Geçmişte Karaçulluların beyi olan Halil, obasına zulmetmiş olan Arif Ağa'dan intikam almak için onun köyünü yakmıştır. Bunun üzerine jandarmalar obalıları bir caminin içine doldurup onlara günlerce işkence etmişlerdir. Halil'in annesi yemiş olduğu dayaklardan dolayı bir daha kendisine gelememiştir. Kız kardeşiyse ırzına geçildiği için kendini cami minaresinden aşağıya atıp intihar etmiştir. Hapse atılan Halil oradan kaçmayı başarıp dağa çıkmıştır.

Obanın Deliboğa Höyüğüne Yerleşmesi Deliboğa höyüğüne sığınmaktan başka çare bulamamış olan Yörükler, oraya yerleşirler. Deliboğa, Yörüklerin yüzyıllardır kışlak olarak kullandığı bir yerdir. Her karışı Yörük mezarlarıyla doludur. Beşoğuzlu aşiretinin beyi Hasan Derviş, iki korumasıyla Yörüklerin yanına gelir. Demokrat Parti'yle olan ilişkilerinden, gücünden ve atalarının bu höyükte yaşamış olduğuna dair uydurma bir hikayeden bahsettikten sonra Yörüklerden arazi için kira ister. Arazinin sekiz aylık kullanımı karşılığında sekiz bin lira ister. Süleyman Kahya ona yalnızca bin lira verebileceğini söyler. En sonunda iki bin lirayı kabul eden Hasan Derviş adamlarıyla birlikte höyükten ayrılır. Yörüklerle karşı kin ve düşmanlık beslemektedir.

Yerleşik Hayata Geçiş ve Obalıların Yerleşimcilerle Olan Mücadelesi 1876 yılında Osmanlı Devleti, dağ yollarını kapatıp Yörük Türkmenlerini ovada tutmak için Binbaşı Mustafa Ali Bey'i

görevlendirir. Çukurova'ya gelen Binbaşı, emrindeki tümeniyle kendisine verilmiş olan görevi yerine getirir. Fakat yaz sıcağına alışmamış olan Yörükler, sıcağın ve sıtmadan kırılmaya başlarlar. Onların durumuna üzülen Binbaşı bir çare bulmaya çalışır. Yörükleri tamamen ovaya indirmek için onlara arazi satmaya karar verir. Binbaşı Yörük beyleriyle görüşür ve isteyen herkese kendi adına çıkarmış olduğu bir fermanla arazi satar. Arazi satın almış olan Yörükler zamanla yaylaya çıkmayı bırakır. Ovaya taş duvarlı evler yapıp toprağı ekmeye başlarlar. Aydın'dan Çukurova'ya kışlamak için gelen Yörük obaları, Çukurova toprağının tamamen sürüldüğünü görürler. Çaresizlikten ne yapacaklarını bilemezler. Bu obalardan biri de Karaçullu obasıdır. Fehmi Ağa, ataları Yörük olan bir toprak sahibidir. Deliboğa höyüğünün de ona ait olduğunu iddia etmektedir. Sözde arazisine konmuş olan Karaçulluların ayrılması için adamlarını gönderir. Fehmi Ağa'nın babasını ve dedesini tanıdığı olan Rüstem onunla konuşmaya, onu höyükte kışlamalarına izin vermesi için ikna etmeye gider. Fakat Fehmi Ağa onun kıyafetlerini görünce onunla alay eder ve Yörükleri barbarlıkla itham eder. Rüstem'i aşığılar ve onu evinden kovar. Höyüğü sahiplenmiş olan birçok ağa, onlardan para koparmaya çalışır. En son Köse Ali Ağa'ya üç bin lira kaptırırlar. Ardından bir arzuhalciye giderler ve durumlarının hükümete bildirilmesini isterler. Arzuhalci bu konuyla ilgilenen kimsenin olmadığını söylemiş olsa da obalılar ona bir dilekçe yazdırırlar.

Obalılarla Yerlilerin Çatışması Karaçullular birçok yere başvurarak kendilerine bir arazi bulmaya çalışırlar. Fakat çaldıkları her kapı yüzlerine kapanır. Deliboğa höyüğünü sahiplenmiş herkes onlardan para ister. Höyüğün kimseye ait olmadığını öğrenmiş olan Karaçullular kendilerinden para isteyen hiç kimseye para vermemeye başlarlar. Bir gece, buldukları yere gelen bir cipten ateş açılır. Karaçullular da karşılık verince cip uzaklaşır. Ateş açan kişiler para istemektedir. Bir jandarma onbaşı şikayet üzerine höyüğe gelir. Obalılara çok ağır ithamlarda bulunur. Onların yüzünden köylülerin huzur bulamadıklarını söyler. Onbaşı açıkça onlardan rüşvet istemektedir. Onbaşının ailesi de bir Yörük'tür. Haydar Usta'yla aynı aşiretin mensubu oldukları anlaşılınca sakinleşir. Onbaşıya kahve ikram edilir ve onun cebine biraz para koyulur. Onbaşı ne yapılması gerektiği konusunda onlara akıl verir. Elinden geldiğince onları koruyacağını söyler. Onbaşı Kerem'in elinde gördüğü şahini oğluna götürmek ister. Şahinini vermek istemeyen Kerem bütün gücüyle kaçırmaya başlar. Fakat obanın delikanlıları onu yakalayıp şahini alırlar. Onbaşıya götürüp şahini teslim ederler. Kerem şahinini kaybetmiş olmaktan derin bir üzüntü duyar.

Höyükten Ayrılış Süleyman Kahya'nın oğlu Fethullah, ateşler içinde yatmaktadır. Yarı uyur yarı uyanık bir biçimde sanrılar görmeye başlamıştır. Köylülerin onlardan neden nefret etmiş olduklarını düşünüp sinirlenir. Hayallerinde köylülerini teker teker öldürürken kendisini görür. Eski bir Yörük olan Cennetoğlu Süleyman Kahya'yı yanına çağırır. Karaçulluların bütün ağalara ve beylere para akıttığını duymuş ve Süleyman'dan kendi payını istemektedir. Karaçulluların verecek hiçbir şeyleri kalmamıştır. Ardından gece vakitlerinde Karaçulluların çadırlarına yeniden ateş açılır. Deliboğa höyüğünde rahat bırakılmayacaklarını anlayan Süleyman Kahya, herkesin toparlanmasını ve höyüğün terk edilmesini ister.

Höyüğün Yakılması ve Kerem'in Obadan Ayrılışı Gece vakitlerinde Deliboğa höyüğü yerliler tarafından ateşe verilir. Yangından kurtulmuş olan Kerem oradan uzaklaşır ve yanan höyüğü izler. Bütün obanın yangında yandığını düşünüp kendisini suçlar. Yıldızların bulunduğu gün şahin yerine kışlak istemediği için kendisini affedemez. Yangın saatlerce sürer ve Kerem alevleri izler. Yolda karşılaştığı iki adama başından geçenleri anlatır. Adamlar obanın az önce önlerinden geçtiğini ve onların bir yere yerleşeceklerini söyleyip Kerem'i teskin eder. Şahini için de üzülen Kerem'e onu onbaşından çalmasını önerirler. Kerem'i karakola doğru götürürlerken ona bu fikri vermiş olmaktan dolayı pişman olurlar. Kerem'in başına bir şey gelmesinden korkarlar.

Haydar Usta'nın Adana'ya Gidişi Deliboğa'dan yola çıkıp Hemite'ye varmış olan göç katarı bir kumluğun üzerinde dinlemeye başlamıştır. Hemite köylüleri onları dört gözle izlemektedir. Yörükleri toprağı kondukları anda sıkıştırarak ve onlardan ne koparabilirlerse isteyeceklerdir. Bunun farkında olan Karaçullular bir çözüm yolu düşünmeye başlarlar. Hepsini Haydar Usta'nın bir şeyler söylemesini bekler. Haydar Usta kısa sürelik bir beklemenin ardından heyecanla atına biner. Yapmış olduğu kılıcı Adana'daki Ramazanoğlu'na götürecektir. Orası olmazsa İsmet Paşa'ya gidecek, orası da olmazsa İstanbul'a gidip kılıcın karşılığında arazi bulacaktır. Haydar Usta atına binip doludizgin Adana'ya gider. Hemite'nin ağası olan Durmuş, Süleyman Kahya'nın çadırına girer ve obadan ayakbastı parası olarak bir koyun ister. Durmuş ile Süleyman Kahya'nın oğlu Fethullah arasında ciddi bir tartışma olur. Fethullah Durmuş'un açgözlülüğü ve çıkarıcılığı karşısında tiksinti duyar. Babasına Durmuş'un istediği koyunun verilip bir an önce onun gönderilmesini ister.

Obalıların Köylülerle Kavga Etmesi Karaçullular Toprakkale altında Horzum obasıyla karşılaşır. Yıllar önce binlerce çadira sahip olan obadan geriye yaklaşık kırk tane kadar çadır kalmıştır. Horzumlular da ne yapacaklarını bilmemektedirler. Yerli halk hiçbirine yaşam şansı vermemektedir. Süleyman K. Fethullah'a hayvanları alıp köylülerin ekinlerine götürmesini söyler. Aksi halde hayvanlar açlıktan öleceklerdir. Ardından Ceren'in babası Süleyman K.'ya konuşmaya gelir. Ceren'i Oktay Bey'le evlenmeye ikna etmek için ne söylemişlerse başarısız olmuşlardır. Süleyman K. Ceren'i kardeşi gibi sevmektedir. Onun üzerine gidilmesini istemese de başka çareleri yoktur. Akşam vakitlerine doğru Fethullah ve diğer çobanların köylüler tarafından darp edildiği haberi gelir. Hayvanların ekinlere dadanmış olduğunu fark eden köylüler çobanları yakalayıp öldüresiye dövmüşlerdir. Köylüler karakola şikayette bulunmuşlardır.

Kerem'in Şahinini Bulması Kerem, karakolun önündeki çalıklara saklanmış ve şahinini bulmaya çalışmaktadır. Bir yandan da obasının başına gelmiş olan yangın felaketini düşünüp karamsarlığa kapılır. Hidrellez gecesi şahin dilediği için hayli pişmandır. Bir süre sonra karakola Yörük kıyafetleri giyen üç delikanlı getirilir. Kerem onları tanıyamaz. Kerem oyun oynamakta olan çocukların yanına gider. Şahinini onların elinde görür ve kurtarmak için bir şeyler düşünür. Kerem çocukların yanına gidip kim olduğunu ve başına neler gelmiş olduğunu anlatır. Çocuklar onun hikayesine çok üzülürler ve onu saklayacaklarına söz verirler.

Mustan'ın Halil'i Öldürme Planları Mustan'la Resul uzun zaman önce birbirleriyle ciddi bir anlaşmazlığa düşmüşlerdir. Resul, geçmişte Mustan'ı yakalamış ve onu epey aşağılayarak işkence etmiştir. Resul'den intikam almak isteyen Mustan, uzun bir arayış sonucunda onu yakalar. Onu ciddi derecede yaralar ve ağaca bağlayarak onu ölüme terk eder. Mustan Resul'den yalnızca kendisine yalvarmasını ister. Fakat Resul bunu yapmaz. Çocuğun cesaretine hayran kalan Mustan onu iyileştirir ve ona hikayesini anlatır. Resul ona Halil'i bir an evvel öldürmesini önerir. Hatta isterse bunu onun için yapabileceğini söyler. Halil Mustan'ı ziyarete gelir. Karaçullular ve Ceren için endişelenen Halil onları görmek ister. Mustan ona yardım edebileceğini söyler fakat asıl amacı Halil'i öldürmektir.

Oktay Bey'in Ceren'in Peşini Bırakması Oktay Bey yıllarca Ceren'in peşinden koşmuş ve onun obası nereye giderse kendisi de oraya gitmiştir. Ceren her geçen gün daha fazla karamsarlığa gömülmeye başlamış ve yüzü solgunlaşmıştır. Oktay Bey yavaş yavaş birlikte olabileceklerine dair umutlarını yitirmeye başlamıştır. Halil'in öldürüldüğü yalanından sonra Ceren'in evlenmeyi kabul edeceğini düşünmüş fakat yanılmıştır. Ceren Halil'in yaşadığına inanmaktadır. En sonunda Oktay Bey, Ceren dahil, obadaki herkesten helallik isteyerek obanın peşini bırakır.

Kerem'in Şahinini Geri Alma Planı Karakolun önünde tanıştığı çocuklarla Yalnızcağaç köyüne gelmiş olan Kerem, kısa sürede halkın arasına karışmıştır. Köydeki birkaç demirciyle konuşup görüşür. Muslu'nun bostanında kalan Kerem, çocukların getirmiş olduğu erzakla karnını doyurur. Onbaşının oğlu Selahattin'in şahinle oynadığını görür. Kerem şahini geri almak için bir yol düşünür. Kerem Sadi Usta'dan aldığı bir tavsiye üzerine diğer çocuklarla birlikte gece vakitlerinde şahini evden çalmaya yeltenir. Fakat eve girmeyi başaramayan çocuklar başka bir yol düşünürler. Hasan Selahattin'i şahinle birlikte ava gitmeye ikna edecek ve bu sayede Kerem şahini geri alabilecektir. Çocuklar Selahattin'i ava gitmek hususunda ikna etmeye çalışırlar. Şahinin ne kadar soylu bir alıcı kuş olduğunu kanıtlamak isteyen Selahattin, kısa bir tereddüttün ardından ava gitmeyi kabul eder.

Haydar Usta'nın Adana'da Aradığını Bulamaması Haydar Usta'yla Osman yorucu bir yolculuğun ardından Adana'ya varmışlardır. Haydar Usta Adana'nın şehir ışıklarını ve kocaman evlerini görünce içinden geçmiş oldukları değişim sürecini daha iyi idrak eder ve hayretler içinde kalır. Ramazanoğlu'nun yerini öğrenmek için birisiyle konuşmaya niyetlenmiş olan Haydar Usta, kimseyi gözüne kestiremez. Gördüğü her yüz onun tiksinti duymasına sebep olur. En sonunda gülüşünü beğendiği, samimi bir insan görür ve ona derdini anlatır. Bu kişinin adı Kerem Ali'dir. Kerem Ali Haydar Usta'nın hikayesini dinledikten sonra ona Ramazanoğlu'nun uzun bir süre önce öldüğünü söyler. Fakat onun oğullarından biri olan Hurşit Bey'e, bir çocuk aracılığıyla, Haydar Usta'yı gönderir. Haydar Usta Hurşit'in evini görünce bu kişinin bir bey olduğuna inanmaz. Yine de eve girerler ve Hurşit Bey'e bütün derdini anlatıp umutla yapmış olduğu kılıcı gösterir. Hurşit Bey onu ilgisiz bir biçimde dinledikten sonra Ramazanoğullarının başına neler geldiğini anlatır. Adana'da artık beyler ve beylikler kalmamıştır. Değişen düzenle birlikte Adana'nın bütün mülküne ve toprağına ağalar, fabrikatörler, siyasetçiler ve tüccarlar sahip olmuşlardır. Hurşit Bey Haydar Usta'ya yardımcı olamayacağını söyler. Haydar Usta Kerem Ali'nin yanına geri döner. Kerem Ali Haydar Usta'ya Hasip Bey'le konuşmasını önerir. Hasip Bey Yüreğirli bir Yörüktür. Kerem Ali onun Haydar Usta'ya yardımcı olacağını

düşünmektedir. Haydar Usta Osman'la birlikte Hasip Bey'in evine varır. Gördüğü konak karşısında Hasip Bey'in önemli bir kişi olduğunu anlar. Hasip Bey, gelen misafirleri dilenci zanneder ve uşağına bir miktar para verip onlara ulaştırılmasını söyler. Haydar Usta uşağın uzatmış olduğu parayı dalgınlıkla alır. Maruz kalmış olduğu muamele Haydar Usta'ya üzer fakat o hala umutludur.

Mustan'ın Halil'i Öldürememesi Halil dağdan inip Akşamata gelmiş ve Derviş Bey'in evini basmıştır. Obasının ata yadigarı topraklarının onlara geri verilmesi için Derviş Bey'i tehdit etmiş ve obasının kışlayacağı bir yer bulmayı başarmıştır. Halil Mustan'la birlikte dağda gezmektedir. Mustan onu hem Ceren'den hem de obasından kıskandığı için onu vurmaya niyetlenir. Resul ondan önce bu işi yapmaya niyetlenmişken Halil'e ateş edecekken Mustan'ı vurur. Halil uyanıp Mustan'la ilgilenir. Resul'ün peşine düşmeye niyetlenen Halil'i Mustan durdurur. Ona anlatması gereken bazı şeyler vardır.

Obalıların Yerlilerle Çatışması Karaçullu obası uzun bir süre Çukurova'da çaresizce gezindikten sonra Sarıçam'daki bir kepirliğe yerleşirler. Yolculuk sırasında birçok aile obadan ayrılarak kendi başlarının çaresine bakmak için yola çıkmıştır. Bazılarıysa yolda hayatını kaybetmiştir. Süleyman K. başlarına gelen felakete isyan eder ve Çukurova yerlilerine lanet eder. Süleyman K. obasının yaşadığı ızdıraba daha fazla dayanamamış ve Ceren'in kendisine gelmesi için obalılara ilk defa emir vermiştir. Oradan oraya savrulan oba, köylülerin tarlalarını mahvetmiş ve onları düşman edinmişlerdir. Yörükler akşam saatlerinde sohbet ederlerken Haydar Usta'nın kılıcı sayesinde yurt edinebilecekleri konusunda hayli umutlu konuşurlar. Ramazanoğlu'nun Haydar Usta'nın kılıcını beğenip ona toprak verdiğini söyleyenler olduğu gibi İsmet Paşa'nın onun kılıcına talip olduğunu söyleyenler de çıkar. Karaçullular umutlarını tazelemek için çabalamaktadırlar. Oktay Bey obanın yerleştiği yere gizlice gelir. Onu fark eden Çoban Ali onun yanına gelip gitmesi gerektiğini, obalıların hayli sinirli olduklarını ve hınçlarını ondan çıkarabileceklerini söyler. Bunun üzerine Oktay Bey oradan uzaklaşır. Gece vakitlerine doğru Halil'in ateşe vermiş olduğu köyün yerlileriyle Karaçullular arasında çatışma çıkar. Jandarma olaya müdahale eder ve Karaçullular karakola götürülürler. Karaçullulara yerli halkın onlardan rahatsız olduğu ve istedikleri her yere yerleşemeyecekleri söylenir. "Ben ne bileyim," dedi Kaymakam. "Size yer temin etmek de bana mı, düştü? Nereye isterseniz oraya gidin. Siz hür, serbest, demokratik bir memleketin hür vatandaşlarıdır. Canınız nereye isterse oraya gider konarsınız. Yalnız adam dövmek, hırsızlık yapmak, adam öldürmek yok. Siz hür vatandaşlarıdır ama ...". Kaymakam Süleyman K.'ya çadırları toplamasını söyler. Karaçullular jandarmalara karşı direnseler de kendilerinden isteneni yapmaktan başka çareleri kalmaz.

Kerem'in Şahinini Geri Alması Kerem, Selahattin ve diğer çocuklar, Torosların yamaçlarına gelmişlerdir. Çocukların yapmış olduğu plana göre şahin uçurulacağı sırada elden ele Kerem'e ulaştırılacak ve Selahattin'in dikkati başka kuşlara çekilecektir. Bu sayede Kerem şahinini alıp gidebilecektir. Selahattin şahinin kaçmasından korktuğu için çocuklara başka bir gün ava çıkılması hususunda ısrar eder ve çeşitli bahaneler sunar. Hasan onun bahanelerine hak verse de Kerem'in durumuna üzülmemektedir. Her şeye rağmen Kerem'in şahinini ona geri vermekte kararlıdır. Şahin planlandığı gibi Kerem'e ulaştırılır. Çocuklar başka kuşları takip ederek Selahattin'i oyalarlar. Kerem şahini alıp oradan uzaklaşır. Selahattin şahini kaybettiği için çok üzülür. Çocuklar Selahattin'i teselli etmek için günlerce şahini aramış gibi yapıp onun mutlaka geri döneceğini söylerler.

Süleyman Kahya'nın Akşamata'ı Geri Alma Planı Kışlayacak bir arazi bulamamış olan Karaçullular, ne yapacakları konusunda tartışmaya başlarlar. Fethullah ve Müslüm eski kışlakları olan Akşamata'la Narlıkişla'yı savaşarak geri almaya niyetlenirler. Süleyman K.'ysa Akşamata'ta Derviş Bey'in köyü olduğunu ve savaşarak hiçbir şey elde edemeyeceklerini söyler. Bir dönem Derviş Bey Karaçullulara Akşamata'ta köy kurmalarını ve oraya yerleşmelerini söylemiştir. Fakat yaşadıkları düzenin değişeceğini öngörememiş olan Karaçullular onu dinlememişlerdir. Süleyman K. bütün itirazlara rağmen obaya Hermite Dağı'na yerleşileceğini söyler. Çıkan dedikodulara göre Süleyman K.'nin Hermite'ye çıkmak istemesinin sebebi Haydar'ı orada beklemektir. Süleyman K. bütün obayı etrafına toplayıp onlardan ellerindeki bütün altınları vermelerini ister. Süleyman K. altınlarla eski kışlakları olan Akşamata'ı Derviş Bey'den satın almaya çalışacaktır. Altınları alan Süleyman K. hemen yola çıkar. Fakat köylüler onları dağda da rahat bırakmaz ve para isterler.

Haydar Usta'nın Ankara'da Aradığını Bulamaması Haydar Usta akşam vakitlerinde Ankara otogarına varır. Şehrin ışıkları onu hayli büyülemiş olsa da karşılaştığı her insan yüzü onun tiksinti duymasına neden olur. Ankara sokaklarında İsmet Paşa'nın yerini öğrenebileceği birisini ararken karşısına Hasan Hüseyin çıkar. Haydar Usta ona bütün derdini ve yaptığı kılıcı anlatır. Hasan Hüseyin

İsmet Paşa'yla görüşmenin çok zor olduğunu biliyor olsa da Haydar Usta'ya bunu anlatamayacağını farkındadır. Hasan Hüseyin Haydar Usta'yı evine davet eder ve ertesi gün Halk Partisi Genel Merkezi'ne gelirler. İsmet Paşa'yı saatlerce bekledikten sonra onun merkeze gelmeyeceğini öğrenirler. Haydar Usta İsmet Paşa'yı evinde görmek ister. Hasan Hüseyin İsmet Paşa'nın kılıçla ya da obayla hiç ilgilenmeyeceğinin farkında olsa da Haydar Usta'nın bunu bizzat görmesinin daha doğru olacağını düşünür. Hasan Hüseyin ertesi sabah Haydar Usta'yı iki gençle birlikte İsmet Paşa'nın yaşadığı eve gönderir. Uzun çabalar sonucunda Haydar Usta İsmet Paşa'yla görüşmeyi başarır. Haydar Usta ona bütün derdini, kim olduğunu, kılıcı ve ne istediğini anlatır. İsmet Paşa kılıca bir süre göz attıktan sonra onu Haydar Usta'ya geri verir. İsmet Paşa arabasına binip oradan uzaklaşmıştır. Haydar Usta'nın dünyası başına yıkılır ve son umudu da yok olur. O, içinde yaşamış olduğu toplumda bir yabancından da öte bir hayalete dönüşmüştür.

Derviş Bey'in Obalıları Reddetmesi Süleyman K. Derviş Bey'in konağına varmış ve onun huzuruna çıkmıştır. Derviş Bey Sarıçam'da vermiş oldukları mücadeleden dolayı onu tebrik eder. Fakat Süleyman K. bunun hiçbir işe yaramadığını söyleyip sitem eder. Süleyman K. obanın bütün sorunlarını Derviş Bey'e anlatır. Kuşağından çıkardığı bir torbayı önüne bırakıp Akşam'tan küçük bir arazi ister. Derviş Bey torbanın içindeki altınlara bakıp derin düşüncelere dalar. Torbaya bir miktar para da kendisi ekler. Derviş Bey Süleyman K.'ya geçen gün Yörükler tarafından öldürülmüş olan Sabit Ağa'yı anlatır. Yörükler yıllar boyunca Sabit Ağa tarafından sömürülmeye katlanamamış ve onu vurmuşlardır. Çocukları için endişelenen Derviş Bey Süleyman K.'ya birkaç gün önce kendisine gelmiş olsalardı, istedikleri araziye vermiş olacağını söyler. Fakat çocuklarının geleceğinden ve diğer ağaların baskılarından endişe eden Derviş Bey artık arazi satamayacağını belirtir. Süleyman K. kendisini kaybetmiş bir halde atına binip obasına döner.

Haydar Usta'nın Ölümü Şahinini geri almayı başarmış olan Kerem, uzun bir arayışın ardından obasını Hemite Dağı'nın eteklerinde bulur. Kerem şahiniyle ilgilenir fakat başına açmış olduğu dertlerden dolayı da ona kızar. Ardından Süleyman K.'nin at üzerinde obaya yaklaştığı görülür. Onun ilerleyiş şekline göre kötü bir haber getirdiği anlaşılır. Derviş Bey Süleyman K.'ya obayı terk etmesi karşılığında ailesi için yer verebileceğini söylemiştir. Süleyman K. obası dağılına kadar kahyalık görevini yerine getirmeye, dağıldıktan sonra kendi başının çaresine bakmaya kararlıdır. Onun dönüşünün ardından bir süre sonra Haydar Usta da obaya varır. Kimseyle konuşmadan demirci çadırına girip kılıcı üzerinde çalışmaya başlar. Onun kılıç üzerinde çalışması masalsi bir üslupla betimlenir. Haydar Usta Kerem'in dönmüş ve şahinin geri alınmış olmasına sevinmiştir. Haydar Usta uzun bir süre çadırından çıkmadan ve kimseyi içeri almadan kılıcı üzerinde çalışır. Onun durumunu kontrol etmek isteyen Süleyman K. çadıra girer. Haydar Usta'yı örsüyle birlikte oturmuş ve gözleri kapalı bir vaziyette onu bulmuştur. Haydar Usta hayatını kaybetmiştir. "Çıt çıkmadı. Kimse ağlamadı, of demedi, sessizce, orada, öyle kalakaldılar. Sonra canlandılar, sıra oldular çadıra girmeye başladılar. Usta mutlu, azıcık da küskün, belki birazcık da öfkeli, kırılmış onlara gülüyordu". Haydar Usta geleneklere bağlı kalınarak demirci aletleriyle birlikte Hemite Dağı'nın doruğuna gömülür. Atı Kerem tarafından vurulur ve o da mezarın yanına gömülür. Bunun üzerine Kerem şahinini azat buzat etmeye karar verir. Kerem için ondan ayrılmak oldukça zor olsa da bunu yapar. Kerem dedesinin ölümü ve şahinin gidişinin ardından bir başına kalır.

Ceren'in Oktay Bey'le Evlenmeyi Kabul Etmesi Gece vakti herkesin uyumuş olduğu bir saatte çadırından dışarı çıkan Ceren, Hemite Dağı'nın doruklarına doğru tırmanmaya başlar. Aklında olan tek şey Halil'dir. Halil'in bir kere bile gelip kendisini görmemiş olmasını kabullenemez. Bir uçurumun başında donakalmıştır ve derin içsel muhakemeler yapmaktadır. Yaşamak ona oldukça acı ve ağır gelmektedir. Kendini uçurumdan aşağı atacağı sırada sonunun böyle olmaması gerektiğini düşünür ve mücadeleye devam etme kararı alır. Çadırına giderken Oktay Bey'i görür. Uzun zamandır sadece tiksinti duymuş olduğu bu adama ilk defa sevgi ve anlayışla bakar. Oktay Bey bütün reddedilmişliğine rağmen sevdiği kadının peşinden gitmekten vazgeçmemiştir. Ceren Halil konusunda aynı şeyi yapmadığı için kendisini eleştirir. Halil'in peşinden gidecek gücü kendisinde bulamadığı için kendisini affedemez. Ceren Süleyman K.'nin çadırına girer ve Oktay Bey'le evleneceğini söyler.

Ceren'in Halil'le Kaçması Ceren'le Oktay Bey'in nişanı gerçekleşmektedir. Bütün köylüler ve Karaçullular oradadır. Oktay Bey'in babası Hasan Ağa, Süleyman K.'yla konuşmak ister. Hasan Ağa ona sorunlarını uzun uzun anlatır. Hasan Ağa'nın lafı ne demeye getirdiğini anlayan Süleyman K. onun sadede gelmesini ister. Hasan Ağa Karaçulluları çiftliğinde yalnızca bir kış tutabileceğini ve bahar gelir gelmez araziye terk etmeleri gerektiğini söyler. Ceren'in ailesine bir evlik arazi vermeyi kabul etmiştir. Süleyman K.'ya da eğer isterse uygun fiyata arazi satabileceğini söyler. Lakin Hasan

Ağa bütün obayı besleyebilecek bir araziye sahip değildir. Bir süre sonra Fethullah Halil'in geldiğini babasına haber verir. Herkes oldukça tedirgin olmuş olmasına rağmen Süleyman K. gayet rahattır. Hemen onu görmeye gider. Fethullah, Rüstem ve Osman üçlüsü, Halil'e karşı beslemiş oldukları kinden ve Ceren'i alıp götürmesi korkularından dolayı onu öldürmeye karar verirler. Zira Halil'in köy yaktığı günden sonra obalılar gün yüzü görememişlerdir. Ceren onun çadırına gelir ve birbirlerine sarılırlar. Ceren Halil'e başına gelenleri anlatır. Halil her şeyden haberdardır. Ceren Halil'e obalılardan birkaç kişinin onu öldürmeye niyetli olduklarını söyler. Halil'in bundan da haberi vardır. Süleyman K. onu uyarmıştır. Halil ve Ceren bir ata binip oradan uzaklaşırlar. Arkalarından birkaç el ateş edilir.

Halil'in Ölmesi ve Obanın Dağılması Beş Mayıs günü Karaçullu obası Aladağ'a geri dönmüştür. Geçen bahar altmış çadırdan oluşan obanın sayısı bu bahar otuz çadıra inmiştir. Hidrellezi kutlamak için semahlar çalınır oyun oynanır. Büyük bir ziyafet çekilir. Bir süre sonra Halil'le Ceren de Aladağ'a varır. Obalılardan hiçbiri onlara selam vermez ve onlar yokmuş gibi davranırlar. Birkaç kişi onların geri dönmüş olmasından hayli rahatsız olmuştur. Süleyman Kahya bir oba beyinin böylesine bir günde obasından ayrı kalamayacağını söyler. Akşam vakitlerinde Karaçullular dilek tutmak için İlyas'la Hızır yıldızlarının birleşmesini beklerler. Ceren ile Halil, Aladağ'dan ayrılacakları sırada pusuya düşürülürler. Saatlerce süren bir çatışmanın ardından Halil öldürülür. Ceren, dağın doruğuna bir mezar kazıyıp Halil'i gömer. Kişisel eşyaları ve obanın kutsal emanetleri de onunla birlikte gömülür. Ceren ile Süleyman Kahya beylik çadırını ateşte yakarlar. Ceren Halil'in tüfeğini alıp dağın doruklarına doğru çıkmaya başlar. Böylece Karaçullu obası tamamen dağılmış olur.

Temalar

Gelenek Aydın'dan Çukurova'ya kışlamak için göç eden Yörükler, eski Türk geleneklerine oldukça bağlıdır ve doğayla uyum içinde yaşamaktadırlar. Toprağı sahiplenmeyen ve mülk edinmeyen Yörükler, eski Şamanizm inancından gelen ritüelleri, anlatıları, kanunları, gelenekleri ve simgeleri İslam inancıyla harmanlayarak kendilerine has bir İslam sentezi oluşturmuşlardır. Kış mevsiminde düzlüklerde yaz mevsimindeyse dağlarda yaşayan Türkmen Yörükleri iskana tabi tutulmamışlardır. Fakat Osmanlı Devleti'nin 1876 yılında çıkarmış olduğu kanunla birlikte göçebelerin yerleşik hayata geçmesi istenmiştir. Devlet onlardan vergi almak ve erkekleri askere göndermek ister. Devletin fermanına karşı çıkan Yörükler Osmanlı'ya karşı direnir fakat savaşı kaybetmenin sonucunda birçok Yörük yerleşik hayata geçmeye zorlanır. Eski geleneklerini devam ettirmeye gayret eden Yörük obaları değişen toplumsal yapı ve siyasi anlayış karşısında ne yapacaklarını bilemezler. Yerleşik hayata geçmiş yerliler tarafından dışlanır ve barbarlıkla itham edilirler.

Din Anlatıda üzerinde en çok durulan konulardan biri de, Yörüklerin inançları ve ibadet ritüelleridir. Yörükler için boğa, şahin, kurt gibi hayvanlarla birlikte doğada bulunan her canlı oldukça kutsal ve değerlidir. Özellikle Anadolu coğrafyasında bulunan birçok hayvan Yörükler için mitik nitelikler taşır. Yörüklere göre 5 Mayıs'ı 6 Mayıs'a bağlayan gece, İlyas'la Hızır'ın buluştuğu zamandır. Bu gecede Yörükler bir akarsuyun yanına oturup gökte İlyas'la Hızır yıldızlarının birleşmesini beklerler. İki yıldızın birleşeceği ana şahit olan kişinin tuttuğu her dileğin kabul olacağına inanırlar. Haydar Usta o gece bütün obalılardan yıldızların birleştiği anda yaylak ve kışlak dilemelerini ister. Fakat onun haricindeki herkes kendi bireysel sorunlarının çözülmesini diler. Karaçulluların birer barbar olarak kabul edilmelerinin ardındaki en önemli sebep, onların dini inançlarıdır.

Entri Batılılaşma yoluna giren Osman Devleti, bütün vatandaşlarını yerleşik hayata geçirmek için göçebelere özel bir iskan kanunu çıkarır. İnsanın toprağa sahip olamayacağını, her şeyin tanrıya ait olduğuna inanan Yörükler Osmanlı Devleti'ne karşı direnir. Osmanlı Devleti'nin baskılarına dayanamayan birçok Yörük yerleşik hayata geçer. İklim koşullarına ve yerleşik hayatın zorluklarına katlanamayan birçok Yörük hayatını kaybeder. Devlet halkından daha fazla vergi alabilmek için her yola başvurur. Yeni iskan politikasıyla birlikte Yörük beylerinin yerini ağalar, fabrikatörler, siyasiler ve tüccarlar alır. Anamalcı politikalarla birlikte toplum için en önemli insani değer para kazanmak olur. Fakat Yörüklerin yaşam biçiminde paranın hiçbir değeri yoktur ve hiçbir şey alınıp satılmaz. Aladağ'dan Çukurova düzlüğüne inen Karaçullulardan bütün toprak sahipleri para koparmaya çalışır. Memurlar rüşvet ister ve siyasiler onların hiçbir sorunuyla ilgilenmezler. Devlet vergi alabileceği ve askere gönderebileceği vatandaşlar istemektedir. *Binboğalar Efsanesi* Amerikan yerlilerinin yok oluşunu anlatan birçok eserle benzerlikler gösterir.

Aşk Karaçullu obasının en güzel kızı olan Ceren, obanın lideri olan Halil'e aşiktir. Halil Çukurova yerlileriyle girmiş olduğu bir çatışmada bütün köyü yakar. Bunun üzerine obasını terk edip

dağa çıkmak zorunda kalır. O günden sonra Karaçullular yerleşebilecekleri bir kışlak bulamazlar. Birçok Yörük kızı toprak ağaları ya da ağa oğullarıyla evlendirilmiş fakat sevmedikleri erkeklerle evlenmek zorunda kalan genç kızlar ya ölümcül derecede hasta olmuş ya da intihar etmiştir. Hasan Ağa'nın oğlu Oktay Bey de Ceren'le evlenmek istemektedir. Karaçullulara Ceren'le evlenmesi karşılığında arazisinden yer vermeyi teklif eder. Fakat Ceren Halil'den başka kimseyle evlenmeyeceğini söyleyerek Oktay Bey'in teklifini geri çevirir ve obalıların baskılarına karşı direnir. Obasının perişan durumunu görmeye daha fazla dayanamayan Ceren, Oktay Bey'le evlenmeyi kabul eder ve nişanlanırlar. Ceren'in nişanlandığını öğrenen Halil, Oktay Bey'in çiftliğine girer ve Ceren'i kaçırmaya çalışır. Oktay Bey'in arazisinden çıkarılan Karaçullular Aladağ'a geri döner. Bir süre sonra Halil ile Ceren de onlara katılır. Bütün obalılar başlarına gelen felaketlerden dolayı Halil'i suçlarlar. Halil bir grup obalı tarafından öldürülür. Ceren ise içine düşmüş olduğu kederden dolayı kaybolup gider.

Arkadaşlık Yörüklerle iskan zorunluluğu getirilmesiyle birlikte Karaçulluların Çukurova'da kışlak edinmeye yeltendikleri her yerden kovulur. Obada yer alan birçok kişi çeşitli fedakarlıklar yaparak yerleşecek bir yer bulmaya çalışır. Obalılar sahip oldukları eşyaları satarlar ve çeşitli fikirler üretmek için sorunlarına çözüm bulmaya çalışırlar. Haydar Usta otuz yıl boyunca üzerinde çalıştığı kılıcı bir beye hediye ederek arazi alabileceğine inanır fakat çaldığı her kapı yüzüne kapatılır. Obalılar bütün zorluklara karşı bütün olmaya, birlikte mücadele vermeye çalışırlar. Ellerindeki her şeyi başkalarıyla paylaşmaktan çekinmeyen obalılar, içine düşmüş oldukları çaresizlik sebebiyle zamanla tamamen dağılır. Çoğu karakter ölür ve hayatta kalanlar kendi başlarının çaresine bakmaya çalışırlar.

Arayış Varoluş mücadelesi veren Karaçulluların kışlayabilecekleri bir arazi edinmek için çeşitli yollar ararlar. Haydar Usta otuz yıl boyunca üzerinde uğraştığı kılıç sayesinde obasına bir arazi alabileceğini umut eder. Yapmış olduğu kılıcı birçok Yörük beyine götürüp gösterir ve detlerini anlatır. Fakat çaldığı her kapı yüzüne kapatılır. Haydar Usta son umut olarak İsmet Paşa'ya yapmış olduğu kılıcı götürür. Fakat İsmet Paşa onunla hiç ilgilenmez. Emeğinin değerinin kimse tarafından anlaşılmamış olması ve obasının ihtiyacını giderememiş olan Haydar Usta, hayatı boyunca emek vermiş olduğu ata yadigarı kılıcını değersiz bir demir haline getirdikten sonra hayatını kaybeder. Obalılar kızlarını toprak sahipleriyle evlendirerek yerleşebilecekleri araziler bulsalar da bu durum uzun sürmez. Sevmedikleri erkeklerle evlenmek zorunda kalan genç kızlar kısa sürede yaşamlarını yitirirler. Yörüklerin saflığı ve samimiyeti onların yok oluşuna sebep olur.

Açgözlülük/Tok gözlülük Çukurova köylüleri, ağalar ve devlet memurları Yörük topluluklarını sömürmek ve onlardan bireysel çıkar elde etmek için türlü yollara başvururlar. Yörüklerin kutsal mekan olarak kabul ettiği Deliboğa höyüğüne yerleşen Karaçullulardan her toprak sahibi para ister. Deliboğa höyüğünü sahiplenmiş olan bütün köylüler Karaçullulardan arazi kirası istemektedir. Bazı jandarmalara onları korumak ya da görmezden gelmek için rüşvet isterler. Nuri Onbaşı Deliboğa höyüğüne yerleşen Karaçullulardan para ve Kerem'in şahinini ister. Karaçullular mümkün olduğunca zaman kazanmak için ellerindeki şeyleri vermeye başlarlar. Höyüğün aslında kimseye ait olmadığı anlaşılınca kimseye para vermemeye başlarlar ve bu da onların sürekli taciz edilmelerine sebep olur. Arazisini ve ekinlerini paylaşmak istemeyen her köylü onlara düşman kesilir. Oysaki Karaçulluların istedikleri tek şey hayatta kalmak ve onurlarıyla yaşamaktır.

Hüzün Karaçulluların vermiş olduğu yaşam mücadelesi oldukça hüznüldür. Geleneklerini ve insani değerlerini yaşatmak isteyen obalılar gittikleri her yerde düşman muamelesi görürler. Haydar Usta yapmış olduğu kılıca kimsenin rağbet göstermemesi sonucunda insanlığın bütün değerlerinin yitmesine ve bir zulüm çağının başlamış olduğuna kanaat getirir. Oldukça saf ve samimi kişilik yapıları olan Yörükler, gittikleri hiçbir yerde kabul görmezler. Obanın tertemiz kızları hiç uğruna yaşamlarını yitirir ve Yörükler adını vermiş oldukları coğrafyalarda birer yabancı konumuna düşerler. Obalıların yaşamış olduğu trajedi Ceren ve Haydar Usta karakterleri aracılığıyla en yoğun şekilde okura yansıtılır. "Demek her şey değişiyor, bitiyor, yerine yepyeni bir şeyler, anlamadığımız, bilmediğimiz bir zulüm geliyor, diye düşündü Haydar Usta. Demek ölen ölüyor. Bizi ölümden hiç kimse kurtaramayacak demek".

Gerçek ve Görünüş Haydar Usta'nın binlerce yıldır işlendiğini söylemiş olduğu kılıç, Yörüklerin masumiyetini, saflığını, cesaretini ve umutlarını temsil etmektedir. Kılıcın var olduğu ve işlendiği dönemlerde Karaçulluların başlarına gelmiş olan bütün felaketlere rağmen umutludur. Fakat yerleşik hayata geçmiş olan insanların kılıca rağbet göstermemesiyle birlikte Haydar Usta, dönemin tamamen değiştiğini ve Yörük kültürünün sonra erdiğini kabullenir. Yörük kültürünün yitirilmesiyle birlikte

insanoğlu saflığını, masumiyetini ve gelecek umutlarını da yitirmiştir. Haydar Usta Ankara'dan obasına geri döndüğünde binlerce yıldır dövüldüğünü söylediği kılıcını değersiz bir demir parçası haline getirir. Bu değersiz demir parçası günümüz insanlığını simgelemektedir. Kılıç, insanlığın namuslu ve onurlu bir şekilde vermiş olduğu varoluş mücadelesini temsil etmektedir. Anlatıdaki şahinin ve Ceren karakterinin de benzer nitelikleri temsil ettiği görüldü.

Kişi İncelemesi

Haydar Usta (Açık – Dışa Dönük)

Karakter Karaçullu obasının en yaşlı ve en saygın karakteri olarak Demirciler Ocağı'nın son temsilcisidir. Atalarından yadigar kalmış olan destansı kılıcın üzerinde otuz yılı aşkın bir süre çalışmış olan Haydar Usta, obasına bir kışlak bulabilmek için Çukurova'nın Yörük beylerine bu kılıcı hediye etmeyi amaçlamaktadır. Hayatını söz konusu kılıcı yapmak için harcamış olan Haydar Usta kılıcın karşılığında bir beyden ya da İsmet Paşa'dan kışlak alabileceğini düşünmektedir. Obasının kurtuluşunu tamamen bu kılıca bağlamış ve soydaşlarını yaşatmak için bütün umutlarını kılıca bağlamıştır. Yaşadığı devrin insanlarını ve gerçekteşmekte olan siyasi değişimi anlamlandırmakta zorluk çeken Haydar Usta, Türkmen Yörüklerinin masalsı hayatlar yaşadıkları dönemlere özlem duyar. Kişilik özellikleri olarak Haydar Usta; duyarlı, bilinçli, tokgözlü, meraklı, güdümlü, yaratıcı, maceracı, canlı, hayalperest, dostane, yardımsever, nazik, cömert, güvenilir, hoşgörülü, sadık, dürüst, sosyal, sorumlu, kararlı, bilge, sitemkar, umutlu/karamsar, sakin/sinirli ve cesur bir karakterdir.

Etkinlikler Demirciler Ocağı'nın son temsilcisi olan Haydar Usta, Aladağ' da Hıdrellez kutlamaları için hazırlanmaktadır. 5 Mayıs 6 Mayıs bağlayan gece, İlyas ve Hızır yıldızlarının birleştiği anda, torunuyla birlikte obasına Aladağ' da yaylak Çukurova' da da kışlak dileyecektir. Kış mevsiminin yaklaştığı dönemde Haydar Usta, kılıcını bitirebilmek için var gücüyle çalışır ve en sonunda kılıç tamamlanır. Obaya yerleşmiş oldukları birkaç yerde eşlik ettikten sonra Osman'la birlikte Adana'ya gider. Orada Ramazanoğlularından olan Hurşit Bey'le görüşür. Kılıcı ona verip karşılığında bir kışlak ister. Hurşit Bey ona Ramazanoğlularının artık bey olmadıklarını ve zamanın değiştiğini söyler. Hurşit Bey'in Karaçullulara verebileceği bir arazisi yoktur. Ardından Haydar Usta Adana'nın en zengin ağalarından olan Yüreğir Türkmen'i Hasip Bey'le görüşmek ister. Fakat Hasip Bey Haydar Usta'yı bir dilenci zanneder ve uşağına vermiş olduğu bir miktar parayla onu gönderir. Haydar Usta Adana'daki bütün umutlarını yitirmiştir. Bunun üzerine Ankara'ya gidip İsmet Paşa'yla görüşmeye karar verir ve bir otobüse binip yola çıkar. Ankara'ya vardığında Hasan Hüseyin'le tanışır ve ona derdini anlatır. Hasan Hüseyin onu evinde konuk eder ve sabah saatlerinde Halk Partisi Genel Merkezi'ne gidilir. Saatlerce İsmet Paşa'yla görüşebilmek için beklerler fakat onun merkeze gelmeyeceği söylenince eve geri dönerler. Haydar Usta İsmet Paşa'nın evine gitmek ister. Hasan Hüseyin İsmet Paşa'nın ne kılıçla ne de obayla ilgilenmeyeceğinin farkındadır. Fakat Haydar Usta'nın bunu kendi gözleriyle görmesinin daha doğru olacağını düşünüdüğü için ertesi sabah onu iki gençle birlikte İsmet Paşa'nın evine gönderir. Uzun bir uğraş sonucunda Haydar Usta İsmet Paşa'yla görüşme şansı bulur ve ona kim olduğunu, obanın yaşadığı sorunları ve yapmış olduğu kılıcın hikayesini anlatır. Haydar Usta İsmet Paşa'dan umduğunu bulamaz. İsmet Paşa otomobiline binip oradan uzaklaşır. Bütün umutlarını yitirmiş olan Haydar Usta, obasının yanına geri döner ve demirci çadırına girip kılıcı üzerinde çalışmaya başlar. Hiç kimseyi içeri almaz ve kimseyle görüşmez. Haydar Usta kılıcı üzerinde çalışırken hayatını yitirir. Kılıçtan geriye kalan tek şey değersiz bir demir parçasıdır. Demirciler Ocağı'nın son temsilcisi Yörük geleneklerine göre Hemite Dağı'nın doruklarına gömüldü.

Etkileşim Anlatının başkarakterlerinden biri olan Haydar Usta, temsil etmiş olduğu değerlerle Yörük tarihinin ayaklı bir temsilcisi niteliğindedir. Karaçullu obasının hayatta kalma mücadelesi ve sahip oldukları bütün değerler onun üzerinden okura aktarılır. Haydar Usta Yörüklerin yaşamış olduğu altın dönemlere özlem duyar ve insanlığın çok değişmiş olduğunun farkına varır. Anlatıda verilmek istenen iletilerin en önemli taşıyıcısıdır.

ÖRNEK ANILAR

Umutlu Haydar Usta, yıllarca işlemiş olduğu kılıç sayesinde Karaçullulara kışlak olarak kullanabilecekleri bir toprak parçası bulabileceğini düşünür ve onlara umut verir: "Bakin kardaşlar, bakın yiğitlerim. Umutsuz olmayın, umutsuzluk kötüdür, beladır. Umutsuzluk diri, canlı, soluk alan insana yakışmaz. Umutsuzluk ancak ölümlere mahsustur. Kılıcımın bitmesine az kaldı".

Sitemkar Haydar Usta, kendisinin ve obasının başına gelmiş olan felaketlerden dolayı tanrıya sitem eder: "Söyle bakalım, verecek misin?" diye sert söylendi. "Vermezsin!" diye de hemen ekledi: "Vermezsin aslanım. Hiç vermezsin. Ben seni bilmez miyim, sen bizi bıraktın. Sen gökleri, yıldızları, ormanları suları bıraktın, sen camilerden çıkmaz oldun. Sen kendine ışıklı, büyük kentler kurdun. Sen kendine gökte uçan demir kuşlar yaptın. Sen kendine toprağı yiyen, yerken uluyan canavarlar yaptın. Sen, üst üste evler, yedi denizler yaptın. Bize Çukurda bir kışlak, Aladağda bir yaylak ver desem, vermezsin ki... Ben de bu gece sana kışlak için yalvarmam, mümkünatı çaresi yok yalvarmam. Bu oba da sürünsün senin sayende. Varsın ölsünler, kırım kırım kırılınsınlar. Senin yüzünden".

Hasretkeş Haydar Usta, Yörüklerin altın dönemlerine özlem duyar: "Bre koca Allah, hay bre koca Allah... Çukurda bir kışlak ver bana kışlayım. Aladağda bir yaylak ver yaylayım. Eskiden vermiştin ne oldu? Eskiden vermiştin neden geri aldın? Hay bre boz atlı, yeşil donlu Hızır senden de imdat umarım. Bu gece varır huzurunda dururum, yardımını dilerim. Ala gözlerini görürüm".

Saf Haydar Usta oldukça temiz ve saf bir karaktere sahiptir: "Bak koca Allah, böylecene huzuruna gelmez, Hıdırellezini böyle kendim için beklemezdim. Bak arkadaş, aramızda biz bize, insanca konuşalım. Oba çok sıkıştı. Bu Aladağın koyağı dünya kurulduğundan bu yana bizim yaylağımız değil mi? Öyleyse nereden çıkardın Hükümeti, ormancıyı? Bize bir soluk aldırılmaz. Canımızı burnumuzdan getirir. Bak arkadaş, dünya kurulduğundan bu yana Çukurova bizim kışlağımız değil miydi? Şimdi bir çadırılık yer kalmadı bize, ne diyorsun? Yerleşmek için bir çadırılık yerimiz yok. Torosta yaylak, Çukurda kışlak yok. Biz gökyüzünde mi oturalım, gözünü sevdiğim, aslanım, öyle mi? Bak kardaş, obalı beni saydı, sana niyazda bulundu, beni de sana bu gece elçi olarak gönderdi. Biliyorsun hepsi iyi adam değil, içinde hırlısı hırsızı, namussuzu arsız var, amma velakin toprakları yok. Yarın sabah olunca benden isteyecekler. Beni mahcup etme şu deyyusların karşısında. Ne çıkar, şu yıldızları göster, sonra da bize toprağımızı ver. Bu topraklar çok önce bizimdi. Ne dersin? Kırma beni bu yaşta...".

İsyankar Haydar Usta yeri geldiğinde lafını esirgemez. Açar ağzını, yumar gözünü: "Bil işte," diye gürlledi gene Haydar Usta zaferle. "Bil işte, bil işte! İyi ki geldim de sana halimizi dirliğimizi söyledim. Kusura kalma Bey, beni bağışla. Sana öğüt verecek değilim ama, senin de suçun var. İnsan eliyle aşiretiyle hiç ilgilenmez mi? Benim adamlarım ne oldular, halleri dirlikleri nasıl, demez mi? Böyle yürür mü sanıyorsun bu Beylik? Yürümez, işte böyle çöker gider. Çık da bu şehrin içine, bir gör olanı biteni... Azıcık insanlık kalmış mı? Doğru, şehrin büyümüş, her bir evi bir saray olmuş, ama insanlığı kalmamış bu şehrin. İnsanı yozlaşmış gitmiş. Benden önce hiç kimse gelip de kocaman, dev gibi adamların bir deri bir kemik kalmış çocukları dövdüklerini, koca kalabalığın da bu hale bön bön baktıklarını söylemedi mi?".

Hayalperest Haydar Usta, son çare olarak gördüğü İsmet Paşa'nın görmüş geçirmiş bir insan olmasından dolayı hayli umutludur. İsmet Paşa'nın onu gerçekten anlayacağını hayal eder: "Kalk," der. "Kalk ayağa. Sen değil, biz senin huzurunda niyaza gelmeliyiz. Kalk, kalk, kalk ayağa. Bizim gibi bin tane paşa her zaman gelir, her zaman gider, ama bir Haydar Usta dünyaya bir kere gelir, o da gidince bir daha hiç gelmez. Hele Kerem de demir dövmeyince, kılıç sevmeyince, bir koca ocak Haydar Ustayla şu yeryüzünden çekip gidince... Kalk, kalk ayağa! Biz sana niyaza duralım." İsmet akıllı, paşa, büyük, eski gün görmüş. İnsan bilir insanlığın kıymatın. Sonradan sonraya Beyliğe yeten, zalim olur, el kadrini ne bilir. Varıp gübreliğe konan kargalar, has bahçada gül kadrini ne bilir!".

Kerem (Saf/Sorumsuz)

Karakter Karaçullu obasının en genç karakteri olan Kerem, Haydar Usta'nın torunudur ve demirciler soyundan gelmektedir. Hıdrellez gecesi obası için kışlak ve yaylak dilemek yerine kendisi için bir şahin ister. Deli Aptullah onun için bir şahin yakalar ve böylece dileği gerçekleşir. Fakat bu şahin yüzünden başı sürekli derde girer. Şahin, dedesi tarafından bir onbaşıya verilir ve o günden itibaren Kerem'in tek derdi şahinini geri almak olur. Kerem, obayı oluşturan karakterlerin yaşamış olduğu içsel yozlaşmanın da temsilcilerinden biridir. Onun bencilliği obanın dağılmasının sebeplerinden biridir. Ancak onun arzuları çocuksu bencilliklerdir ve kendisine hediye edilmiş olan şahine gözü gibi bakmaya çalışır. Kişilik özellikleri olarak Kerem; bilinçli/bilinçsiz, sorumlu/sorumsuz, duyarlı/duyarsız, meraklı, güdümlü, takıntılı, pişman, cesur/ürkek, canlı, güvensiz, endişeli, sakın/sinirli, iyimser/karamsar ve saf bir karakterdir.

Etkinlikler Dedesi olan Haydar Usta'yla birlikte 5 Mayıs gecesi, İlyas'la Hızır yıldızlarının birleştiği anda, obası için yaylak ve kışlak dileyecektir. Fakat Kerem, dedesinin kendisinden tutmasını istediği dilek yerine bir şahin ister. Kerem'in yıldızların buluşmasını görüp görmediği kesin değildir. Lakin Deli Aptullah sarp kayalıklardan ona bir şahin yakalayıp getirmiştir. Böylece Kerem'in o gece tutmuş olduğu dilek gerçekleşmiş olur. Kerem şahinine kavuşmuştur ancak oba yerleşebileceği bir araziye gittiği hiçbir yerde bulamaz. Gittikleri her köyün yerlileri onlara ya düşman gözüyle ya da yolunacak tavuk gözüyle bakar. Kerem yıldızların buluştuğu gece obası için kışlak istememiş olduğuna çok kızar ve şahin istediğine pişman olur. Fakat şahinini çok sevmektedir ve onun için her şeyi yapmaya hazırdır. Deliboğa höyüğüne sığınan obalılar kendilerinden para isteyen kişilerle çatışmaya girer. Köylülerin şikayetleri üzerine Nuri Onbaşı ve adamları Deliboğa höyüğüne gelir ve Yörüklerle ağzına geleni söyler. Onlardan açık bir şekilde rüşvet istemektedir. Obalılar Nuri Onbaşı'nın cebine para koyarlar. Fakat Nuri Onbaşı Kerem'in elinde görmüş olduğu şahini oğluna götürmek ister. Obalılar onun elinden şahini alırlar ve onbaşıya verirler. Deliboğa'da çıkan bir yangın sonucu Kerem, bütün obalıların yanmış olduğunu düşünür. Fakat yolda tanıştığı iki adamdan obalıların hayatta olduğunu ve ne tarafa gittiklerini öğrenir. Kerem, şahini kurtarmak istemektedir. Tanıştığı adamlara derdini anlatır ve adamlardan biri ona şahini onbaşidan çalması gerektiğini söyler. Bu fikir Kerem'in hoşuna gider ve karakola gelinir. Kerem, obasının başına gelen felaketten kendisini suçlamaktadır. Kerem şahinini onbaşının oğlu Selahattin'in elinde görür. Kerem diğer çocukların yanına gidip obasının başına gelenleri ve şahinini anlatır. Çocuklar şahini geri alana kadar ona yardım etmeyi kabul ederler. Yalnızcağaç köyüne gelmiş olan Kerem, kısa sürede insanların arasına karışır. Dedesinin arkadaşı olan birkaç demirciyi izler ve onlarla görüşür. Demircilerden biri Kerem'e akşam vakitlerinde şahini onbaşının evinden çalabileceğini söyler. Akşam karanlığı çöktüğünde Kerem ve diğerleri onbaşının evine girmeye çalışırlar. Fakat eve girmeyi başaramazlar. Çocuklar ertesi gün başka bir plan düşüneceklerdir. Bunun üzerine Kerem Muslu'nun bostanına geri döner ve çocukların vermiş olduğu erzakla beslenir. Ertesi gün çocuklar Selahattin'i şahinle ava gitmeye ikna ederler. Şahinle bir kuş yakalamak isterler. Fakat asıl amaç şahini Kerem'e vermektir. Şahin uçurulacağı sırada elden ele dolaşarak Kerem'e ulaştırılır. Diğer çocuklar Selahattin'in dikkatini başka kuşlara çekerler. Kerem şahinini alıp ortalıktan kaybolur. Uzun bir arayışın ardından Kerem, obasının yerini bulur. Bir süre sonra dedesi de Ankara'dan döner. Dede torununu ve şahini görmüş olmaktan mutludur ancak bir süre sonra ölür. Dedesinin ölümü üzerine Kerem şahini azat buzat eder ve Yalnızcağaç köyüne ağlayarak geri döner. Eserdeki rolü böylece sonlanmış olur.

Etkileşim Eserde Kerem'in yer almış olduğu çoğu bölüm ana anlatı için bir yan anlatı olma özelliği taşımaktadır. Anlatının başkarakterlerinden biri olarak nitelendirilemese de rolü oldukça önemlidir. Kerem ve şahini anlatıda simgesel nitelikler taşımaktadır. Dolayısıyla verilmek istenen birçok iletinin taşıyıcısıdır.

ÖRNEK ANILAR

Saf İlyas'la Hızır yıldızlarının birleştiği anda dedesi ondan kışlak ve yaylak dilemesini istemiştir. Ama o çocuksu bir arzuyla şahin diler: "Kışlak, yaylak istemem, diyordu. Ben kışlak, yaylak istemem. Toprak istemem. Ben suyun durduğunu görünce bir şahin yavrusu isterim. Onu Hızır bana getirir, ben de onu büyütürüm. Ok gibi gökyüzüne salarım, ok gibi. O da bana kuşları, keklikleri, üveyikleri, çavuşkusunu, ibiliyi, sığırcığı, ördekleri yakalar bana getirir. Tavşan da yakalatırım istersem. Ama tavşan olmaz. Tavşana el sürülmez. Bir de yapalağa... Kör yapalağa... Şahin dediğin de bir küçük kuştur. Yeşile çalan. Bir taş kadar ağır, sert, gagası uzun, çelikten".

Ürkek Kendisine yıldızların buluştuğu anda ne dilediği sorulunca cevap veremez. Dedesi onun yardımına koşar: "Müslüm özlemle üsteledi: "Nasıl istedin?" diye sordu. "Ne söyledin?" Kerem dudaklarını kemirdi, bir türlü söyleyemiyor, boğulur gibi oluyor. "Onu istedim," sözünü boyuna yineliyordu. Kerem'in yöresini aldılar, kalabalık Kerem'in yöresinde sıkışıkça sıkışıyor, "ne istedin, nasıl istedin?" diye durmadan soruyorlardı. Kerem bu kadar baskıya dayanamadı, bozuldu: "İşte onu istedim," dedi sustu. Haydar Usta: "Neyi isteyecek?" diye torununun sözünü tamamladı. "Kerem neyi isteyecek? Başka ne isteyebilir ki... Çukurda toprak, Aladağda yaylak. Öyle değil mi Kerem?" Kerem duyulur duyulmaz: "Öyle," dedi. "istedim".

Pişman Kerem, obasının başına gelen felaketlerden dolayı şahin istemiş olduğuna pişman olur: "Keşki, diyordu içinden, Keşki o şahini isteyeceğime Çukurda kışlak isteseydim. Şahini veren kışlağı vermez miydi? Ama, diyordu, ben çatışan yıldızları, duran suyu duydum mu ki, gördüm mü ki?.. Görmesem, bunca yıl istediğim şahin hemen gelir de avucumun içine konar mıydı? Demek ki uykuda,

yarı uykuda yarı uyanık yıldızları görmüşüm, görmüşüm ki... İşte böyle. Şahin batsın. Şimdi ne yapacağız? Ayağımızı basacak bir karış toprak yok. Bu Çukurovalı da hepimizi öldürecek. Her şeyimizi elimizden alacaklar, sonra da bizi öldürecekler. Müslüm Koca da işte bin yaşında dayanamadı da hastalandı. Ondurmaz, bu dert onu götürür. Arkadaşının oğlu Fehmi Ağa onu çok, çok aşılamış. O da ölüm döşegine düştü”.

Takıntılı Kerem, şahinini Selahattin'den geri almayı adeta takıntı haline getirmiştir: “İşte fırsat bu fırsat. Selahattini, Hasanı kandır, şahinimi al bana ver. Yoksa seni kıyamete kadar sözsüz ilan ederim. Herkesler de sana inanıp, kimse seni bir daha, hiç bir daha gece sabahlara kadar ulu gökler altında, şıkır şıkır sular başında beklemez. Bunu böylece bilesin. Seni şu koca dünyaya sözünde durmaz, istekleri vermez, verirse de bir yolunu bulup geri alan bir adam ilan ederim. Tokuşan yıldızlarını görmedim mi, gördüm. Sağılan ışıkların gözlerimi kamaştırmadı mı, gün gibi, kamaştırdı. İşte ben, hemen o anda senden şahini istemedim mi, istedim. Ver o zaman, ver o zaman şahinimi. Şahinimi senden şimdi, hemen, şu anda isterim. Al, al, al getir şahinimi”.

Vicdanlı “Şahin havalandı. Kerem o havalanır havalanmaz, hemen vardı bir çalının içine saklandı. Şahin az sonra dönüp onu arayacak, gelip koluna konacaktı. Düşündüğü gibi de oldu. Şahin önce havalandı, havada bir iki döndü, sonra ok gibi Anavarza yönüne doğru uçuştu gitti, gözden yitti. Az sonra da geriye döndü, havada dönmeye, Keremi aramaya başladı. Kerem hem onun kendisini görmesini, görüp gelmesini, hem de uçup gitmesini istiyordu. Şahin birkaç kere de Ceyhan nehri yönüne uçtu, geri geldi. Havada uzun bir süre halkalar çizerek yükseldi, yükseldi, sonra da Hemite dağına doğru süzüldü gitti. Kerem orada, çalının içinde uzun bir süre onu bekledi, şahin bir daha gözükmeyince bu da çok ağırlığına gitti, ağlamaya, ağlayarak Yalnızcağaç köyüne doğru yürümeye başladı. Durmadan durup durup gökyüzünü araştırıyor, bir şeycikler göremiyordu”.

Ceren (Samimi – Masum)

Karakter Obanın dillere destan güzelliği olan genç kızı Halil'e aşiktir. Hasan Ağa'nın oğlu Oktay Bey, Ceren'in kendisiyle evlenmesi karşılığında oba için arazisinden yer tahsis edebileceğini söyler. Ceren Halil'den başka kimseyle evlenmeyeceğini ve aksi halde canına kıyacağını söyler. Ceren'in iç dünyasıyla ilgili yapılan betimlemeler, obanın içinde bulunduğu durumu yansıtmak konusunda hayli önemlidir. Birçok obalı onun Oktay Bey'le evlenmesini ister. Onun Oktay Bey'le evlenmesi sayesinde bütün oba kurtulacaktır. Ceren Halil'e duymuş olduğu aşktan dolayı büyük bedeller öder. Ceren karakteri Yörük obasının masumiyetini, samimiyetini, güzelliğini ve temizliğini temsil etmektedir. “Hele Cerene Cerene, kurban olayım verene”. Kişilik özellikleri olarak Ceren; aşık, duyarlı/duyarsız, bilinçli/bilinçsiz, tokgözlü, ilgisiz, cansız, takıntılı, endişeli, mutsuz, sitemkar, umutsuz, karamsar, kızgın ve içe dönük bir karakterdir.

Etkinlikler Obanın dillere destan olan güzel kızı Ceren, Karaçullu obasının beyi olan Halil'e aşiktir. Fakat Halil, bir köyü tamamen yakması nedeniyle dağa çıkmak zorunda kalmış ve sevgililer yıllarca görüşmemiştir. Obanın mensuplarından biri olan Mustan da Ceren'e aşiktir fakat Ceren'den aşkına karşılık bulamamıştır. Bundan dolayı Mustan Halil'i öldürmeye niyetlense de bunu yapamaz. Çukurova'nın önemli zenginlerinden biri olan Hasan Ağa'nın oğlu Oktay Bey, Ceren'le evlenmek ister. Ceren'le evlenmelerinin karşılığında da bütün obaya arazi vermeyi teklif eder. Lakin Ceren Oktay Bey'le evlenmeyi kabul etmez ve Halil'den başka hiç kimseyle evlenmeyeceğini söyler. Obanın bütün fertleri onu Oktay Bey'le evlenmesi konusunda ikna etmeye çalışır. Ceren bütün zorlamalara karşı direnir. Karaçullulardan olan Kel Musa tek çare olarak Halil'in öldürülmesi gerektiğini düşünür. Kel Musa Mustan'la Halil'in öldürülmesi hususunda görüşür ve birkaç gün sonra Halil'in kanlı gömleği Ceren'e getirilir. Bunun sonucunda Ceren bütün insanlığa ve dünyaya küsmüş olsa da Halil'in ölmüş olduğuna inanmaz. Kanlı gömlek Ceren'i Oktay Bey'le evlenmeye ikna etmek için tezgahlanmış bir oyundur. Ceren kimseyle görüşmez ve konuşmaz. Fakat bütün Karaçullu obası onu Oktay Bey'le evlenmeye ikna etmeye çalışır. Oktay Bey aşkını kanıtlamak için yıllarca Karaçullu obasını gittiği her yerde takip eder. Bir gece yarısı intihar etmeye niyetlenen Ceren Oktay Bey'i görür. Ceren onunla tanıştığı günden itibaren ona tiksintiyle bakmıştır. Fakat Oktay Bey'in bütün reddedilmişliğine rağmen sevdiği kadının peşini bırakmamış olmasını takdir eder ve ona ilk defa sevgi dolu gözlerle bakar. En sonunda Ceren Süleyman Kahya'nın yanına gelerek Oktay Bey'le evleneceğini söyler. Ceren'le Oktay Bey nişanlandığı sırada Halil gelir. Halil Ceren'i kaçırmak için Aladağ'a gelir. Karaçulluların hiçbiri onlara selam vermez. Akşam vakitlerinde sevgililer obayı terk edecekleri sırada pusuya düşürülürler. Saatlerce süren çatışma sonucunda Halil

öldürülür. Ceren sevdiği adamı ve eşyalarını gömdükten sonra onun tüfeğini alarak Aladağ'ın doruklarına çıkar. İntihar etmiş olma olasılığı yüksektir.

Etkileşim Anlatı boyunca çok etkin bir rolü olmayan Ceren, temsil ettiği değerlerle ciddi bir öneme sahiptir. Obanın içine düşmüş olduğu dramı en iyi yansıtan karakterdir. Anlatıda verilmek istenen birçok iletinin yansıtıcısıdır.

ÖRNEK ANILAR

Aşık Ceren yıldızların buluştuğu gece Halil'i görmeyi diler: "Bu sefer göreyim hay Allah," diyordu. "Bu sefer olur... Hazinenden nen gider?" Güneydeki iri, parlak yıldıza gözünü dikmiş yalvarıyordu. "Güzel yıldız, bu sefer yoldaşınla buluştuğunu göreyim. Bu sefer göreyim. Göreyim de Hızır'dan Halilimi isteyeyim".

Sadık Ceren Halil'den başka hiçbir erkekle birlikte olamayacağını, aksi halde kendisini öldüreceğini söyler. Onun köpeğini yanından ayırmaz: "Uzun, ince, altın tüylü bir tazı yatıyordu yanında. Bu tazı, gitmezden önce Halilin tazısıydı. Halil başını alıp gittikten sonra tazı da gelmiş, Cerenlerin çadırının önünde durmuş, bir daha da oradan ayrılmamıştı. Tazının dert çekmiş insan gözleri gibi kederli gözleri vardı. İnsan gibi gülüyor, hasret çekiyor, umutlanıyor, canı sıkılıyor, geceleri kendi kendine insan gibi ağlıyordu".

Talihsiz Halil'in ölüm haberi geldiğinde kimseye inanmaz fakat bütün insanlığa küser: "Ceren kendini öldürmedi ama, dünyaya, insanlara küstü, bir daha ağzını bıçaklar açmadı. Yarı ölü gibi, uyurgezer, cansız dolaşıyordu".

Görünmez Halil'den haber alamadan geçirdiği her gün onu dünyadan biraz daha koparır: "Ceren bir gölge gibiydi. Canı kalmamış gibiydi. Hiçbir şey konuşmadan, hiçbir şeye bakmadan, hiç kimseyi görmeden, yürüdüğünü, gezdiğini, yediğini, içtiğini bilmeden ortalıkta öylece dolaşıyordu. Hiçbir şey de düşünmüyordu. Yok gibi bir şeydi. Ama Ceren süzölmüş yüzü, gamzesinin çukurları, yüzü soldukça kırmızılaşan dudakları, uzun kirpikleriyle gittikçe güzelleşiyordu. Böyle bir güzelliğe, genç olsun, yaşlı, çocuk, kadın olsun hayranlıkla uzun uzun bakmadan edemiyordu. Yüzünde, dudaklarının kıvrımında, soylu ince yürüyüşünde, bedeninin inceliğinde insanı büyüleyen, allak bullak eden bir hava vardı. Cerenin yüzü acılaştıkça, yüzündeki bu etki de artıyordu".

Umutsuz Anlatının sonlarına doğru Ceren, içine düşmüş olduğu umutsuz ruh halinden dolayı intihar etmeye yeltenir: "Ceren kayanın, bu dağdaki en keskin, en yüksek, iki minare kadar uzun kayanın sivrisine tırmandı. Kollarını açtı, bütün uğultular dindi, dünya ııssız oldu. Ceren kendi soluğunu duyuyordu. Yüreğinin atışları kulaklarındaydı. "Halil, Halil, Halil, gelmedin Halil. Seni bir daha göremedim, Halil... Bir daha, bir daha seni göremeden... İşte Halil...".

Pişman Oktay Bey gibi sevdiği kişinin peşinden sonuna kadar gidememiş olduğu için kendisini affedemez: "Ben onun kadar olamadım," diye içinden geçirdi. "Ben onun tırnağı olamadım. Ben Halili yitirdim. Dağ dağ arkasından gidemedim. Yol yol onunla birlikte sürünemedim. Kovuk kovuk onunla birlikte kaçamadım. Ben bu sevdanın hakkını veremedim. Halil, Halil, senin bir suçun yok, ben bu sevdanın hakkını veremedim. Kusuruma kalma Halil! Halile bir kere olsun candan bakmış gözlerim, ona değmiş ellerim, ona gözükmüş boyum, dudaklarım, kirpiklerim, kaşlarım, gözlerim, siz de kusuruma kalmayın".

Anlayışlı Ceren halden anlayan bir karakterdir: "Ben Oktay Beye varacağım. Kendi gönlümlle. Bu adamın adamlığına hayran kaldım. Kimse onun gibi olamaz." "Olamaz," dedi Süleyman Kahya, ayağa kalktı. "Yaman bir inat, yaman bir sevda. Allah hayırlı eylesin Cerenim".